

s. w. zu Kār. 1 zu P. 4, 3, 60.

सामानाधिकारण्य (von **समानाधिकरण**) n. *grammatische Congruenz, das Stehen in demselben Casus, das Coordinirtsein, das Sichbeziehen auf dasselbe Subject* (Gegens. **वैयधिकारण्य**) Spr. (II) 369. Sāh. D. 15, 5. 283, 7. Çāṅk. zu Bṛh. Âr. Up. S. 109. 139. Schol. zu P. 2, 1, 19. 3, 2, 124. Vedāntaś. (Allah.) No. 96. fg. Sarvadarçanas. 3, 16. 22. 8, 6. 46, 6. 7. 50, 1. 117, 8. 9. Schol. zu Kap. 1, 16. Kusum. 14, 20. 33, 5. fälschlich **सामान्या** Wilson, Sāṃkhya. S. 75.

सामानिक (von **समान**) adj. Kār. 1 zu P. 4, 3, 60. °सकृत्: Ind. St. 10, 313 vielleicht fehlerhaft für **सामाजिक**°.

सामान्य (von 1. **समान**) 1) adj. (f. स्त्री) ð) *gleich, nicht verschieden* MBh. 14, 718. Çāṅk. 92. — b) *mehreren oder allen gemeinsam, = साधारण* AK. 3, 2, 31. H. 1472. अर्थ Jāṅ. 2, 120. इत्य 230. MBh. 3, 2548. Hariv. 8564. Suçr. 2, 331, 16. 363, 12. मित्र Kām. Nitis. 8, 51. सामान्यभूद्वयोरपि । ज-यश्चो: Ragh. 12, 93. °धात्री 13, 62. Kumāras. 7, 44. Sāṃkhya. 11. 29 (auch स्त्री). या (लक्ष्मी:) न वेश्येव सामान्या Spr. (II) 1749. 4310. Rāṅa-Tar. 1, 42. Nilak. 53. Sāh. D. 69. Bhāṣāp. 91. °नायिका (= साधारणस्त्री) 96) Sāh. D. 45, 17. Vāju-P. bei Muir, ST. 4, 34, N. 56. Pañāt. 264, 2. नि-मित्तानि सामान्यानि च जगत: प्रतिपूरुषं पार्थिवं च Varāh. Brh. S. 2, S. 7, Z. 8. साकारनिद्राभयमैयुनानि सामान्यमेतत्पशुभिर्नराणाम् Spr. (II) 1077. सामान्यं कृपाण्य धनं पै: 769. Mār. P. 8, 256. अघ्रुवा चपला च त्वं (श्री:) सामान्या बहुभि: सह MBh. 13, 3861. अनन्यनारासामान्यो दास: Vikr. 59. अलोकसामान्यगुण adj. Mālatī. 6, 8. अनन्यसामान्यं सत्त्वम् Kathās. 25, 158. *das Gemeinsame so v. a. tertium comparationis* (vgl. सामान्य-वचन) P. 2, 1, 56. — c) *allgemein so v. a. nicht nach den Unterarten u. s. w. unterschieden* (Gegens. **वैशेषिक**) Suçr. 1, 96, 20. 97, 2. 2, 1, 14. 2, 1. 87, 13. 134, 12. Varāh. Brh. S. 17, 24. 21, 17. 60, 22. 86, 7. °कवि-प्रशंसा *der Dichter im Allgemeinen* (nicht der einzelnen Dichter) Verz. d. Oxf. H. 123, a, 44. fg. 281, b, 25. 35. °रेगाधिकार Verz. d. B. H. No. 966. काण्ड *Allgemeines betreffend* AK. am Ende in der Unterschr. सामान्ये so v. a. *in der allgemeinen Grammatik* AV. Prāt. 1, 2. — d) *von gemeinem, gewöhnlichem Schlage, durch nichts Besonderes ausgezeichnet, wie jeder andere: Personen* Spr. (II) 1460. 2720. 7014. Kathās. 21, 54. 24, 141. 34, 211. दिव्येषा हि न सामान्या 241. 60, 2. 63, 56. Rāṅa-Tar. 5, 197. 6, 85. Pañāt. 4, 3, 200. विज्ञुसामान्यदर्शिन् in Vishṇu einen ge- wöhnlichen Menschen sehend 186. °देशवत् *wie jedes andere Land* Rāṅa-Tar. 1, 118. सामन्यतरकौलिका: *ganz gewöhnlichen Schlages* Pañāt. 133, 1. स्त्री° *von nicht gewöhnlicher Art, ungewöhnlich, von der Menge unterschieden, absonderlich: अस्त्र* MBh. 1, 5308. द्वय Kathās. 39, 85. वंश Rāṅa Tar. 3, 117. गुण 251. स्वामिभक्ति 4, 330. आकृति 424. Perso- nen 687. काक Pañāt. 115, 7. — 2) n. a) *Gleichheit, Uebereinstimmung* Nir. 12, 13. सामान्यमृषिभिर्गत्वा ब्रह्मलोकवासिभि: MBh. 12, 8336. मुखड: ख्यो: Spr. (II) 6480, v. l. सर्वतत्त्व° Suçr. 1, 3, 15. 89, 3. Çāṅk. zu Khāṇḍ. Up. S. 7. Comm. zu AV. Prāt. S. 261 (4, I, 9). zu TS. Prāt. 1, 29. सामान्यतस् in gleicher Weise Bhāg. P. 7, 38. nach der Analogie Kap. 1, 104. Sāṃkhya. 6. — b) *Gleichgewicht, ebenmässiger —, normaler Zustand: गुण*° Nilak. 43. — c) *Allgemeinheit, Grundbegriff* (Gegens. **विशेष**, **व्यक्ति**) AK. 4, 1, 4, 9. 3, 4, 44, 70. H. 1515. Kan. 1, 1, 4, 2, 3. 8, 4, 5. Jogas. 1, 49. Gāin. 1, 1, 31. Tarkas.

4. 56. Sarvadarçanas. 4, 14. 12, 20. fg. 13, 3. fg. 36, 8. fg. 105, 2. fg. 107, 3. fg. 130, 2. 3. 144, 11 (महा°). Bhāṣāp. 1. 7. Sāh. D. 706. Bhāg. P. 12, 4, 27. सामान्यस्य भेदको विशेष: प्रकार: Schol. zu P. 5, 3, 69. सामान्यविशेषयो- र्विशेषो बलवान् Schol. zu TS. Prāt. 16, 19. सामान्ये नपुंसकम् P. 2, 4, 30. Vārtt. 2. कृतमिति क्रियासामान्ये करोति: Schol. zu P. 6, 2, 149. कालसामान्ये *wenn die Zeit nicht weiter unterschieden wird* zu 3, 3, 142. सामान्यतस् *im Allgemeinen, ohne in's Einzelne zu gehen* Kan. 2, 1, 16. Suçr. 1, 95, 2. 127, 5. 193, 7. 261, 3. Comm. zu Bhāg. P. 10, 33, 30. सा- मान्यात् *dass. Comm. zu TS. Prāt. 2, 9. सामान्येन* *dass. Kap. 1, 189. Verz. d. Oxf. H. 281, b, 10. Utpala zu Varāh. Brh. 19 (17), 4. Comm. zu TS. Prāt. 14, 28. 15, 8. Vedāntas. (Allah.) No. 79. Schol. zu P. 1, 4, 21. इये- तेषां सामान्येन ग्रहणं ल इति zu 4, 1, 1. 8, 4, 28. °ग्रहण (= सामान्येन ग्र°) zu 3, 1, 8. 4, 77. सामान्योक्त Comm. zu TS. Prāt. 5, 22. सामान्योक्ति zu 2, 23. 10, 12. — d) als rhet. Figur: *Gleichheit* Prātāpar. 88, b, 4. यत्र सा- दृश्याद्विशेषो नोपलभ्यते Kuyalaj. 142, a. Beispiel: पक्वाकरप्रविष्टानां मुखं नोपालति सुधुवाम्. — 4) °म् adv. a) am Ende eines comp. nach Art von, wie: त्वपाहं तपस्विसामान्यमवेक्षणीया Ragh. 14, 67. उद्यानपालसामान्य- मृतवस्तमुपासते Kumāras. 2, 36. — b) *gemeinschaftlich: तै: सार्धं चित्तये- त्रित्यं सामान्यं संधिर्विग्रहम्* M. 7, 56. = *मल्लेष्टगोपनीयम्* (als adj.) Kull. — Vgl. त्रि:°, सर्व°.*

सामान्यघट Titel einer Schrift Verz. d. B. H. No. 1403.

सामान्यत्व n. nom. abstr. zu **सामान्य** 2) c) Kusum. 30, 12.

सामान्यनिरुक्ति f. *Erklärung des Begriffs* सामान्य Verz. d. Oxf. H. 241, b, 9. °क्राड Titel einer Schrift Hall 33. °निरुक्त्यभिनवव्याख्या desgl. 37.

सामान्यलक्षणा f. Bhāṣāp. 62. Verz. d. Oxf. H. 242, a, No. 593. fg. °रुहस्य Titel einer Schrift 241, b, 6. 242, a, 3. 4. Notices of Skt Mss. 290. °ग्रन्थ Verz. d. B. H. 201, b, 6.

सामान्यवचन adj. 1) *das Gemeinsame ausdrückend so v. a. tertium comparationis* P. 2, 1, 55. — 2) *das Allgemeine —, einen weiteren Be- griff ausdrückend* P. 3, 4, 5 अन्वयवक्त्र schliesst पा trinken und खाद् kaseu in sich). 8, 1, 73 (das Substantiv im Gegensatz zu seinem Attribut).

सामान्यवत् (von **सामान्य**) adj. *Allgemeinheit habend, allgemein; davon nom. abstr. °वत्त्व* n. Sarvadarçanas. 105, 6. Kusum. 30, 10.

सामान्यशब्द m. ein Wort von allgemeiner Bedeutung: °शब्दैश्च विशे- षपौश्च MBh. 12, 7374. Verz. d. Oxf. H. 210, b, 5 v. u. °क m. 211, a, 9 v. u.

सामान्याभाव m. Verz. d. Oxf. H. 241, b, 1. 242, a, No. 593. fg. °रुहस्य n. Titel einer Schrift Notices of Skt Mss. 288. °रिप्यनी 294. °ग्रन्थ Verz. d. B. H. 201, b, 2.

सामायिक adj. von समाय v. l. für समय, सामयिक im gaṇa विनयादि zu P. 5, 4, 34.

सामासिक (von **समास**) 1) adj. *kurz gefasst, in Kürze dargelegt* M. 7, 180. 10, 63. 12, 34. Bhāg. P. 6, 4, 1. — 2) *ein zusammengesetztes Wort: द्वंद्व: सामासिकस्य* ist Kṛishṇa Bhāg. 10, 33. — 3) *सामासिका पङ्क्ति: Verz. d. Cambr. H. 77.*

सामि adv. Nir. 6, 23. gaṇa स्वरदि zu P. 4, 1, 37. kann mit einem partic. auf त componirt werden P. 2, 1, 27. 5, 4, 5. जुगुप्सने (जुगुप्सिते, निन्दायाम्) und अर्थे AK. 3, 4, 32 (39), 11. H. an. 7, 41. Mṛd. avj. 55. = अस्-